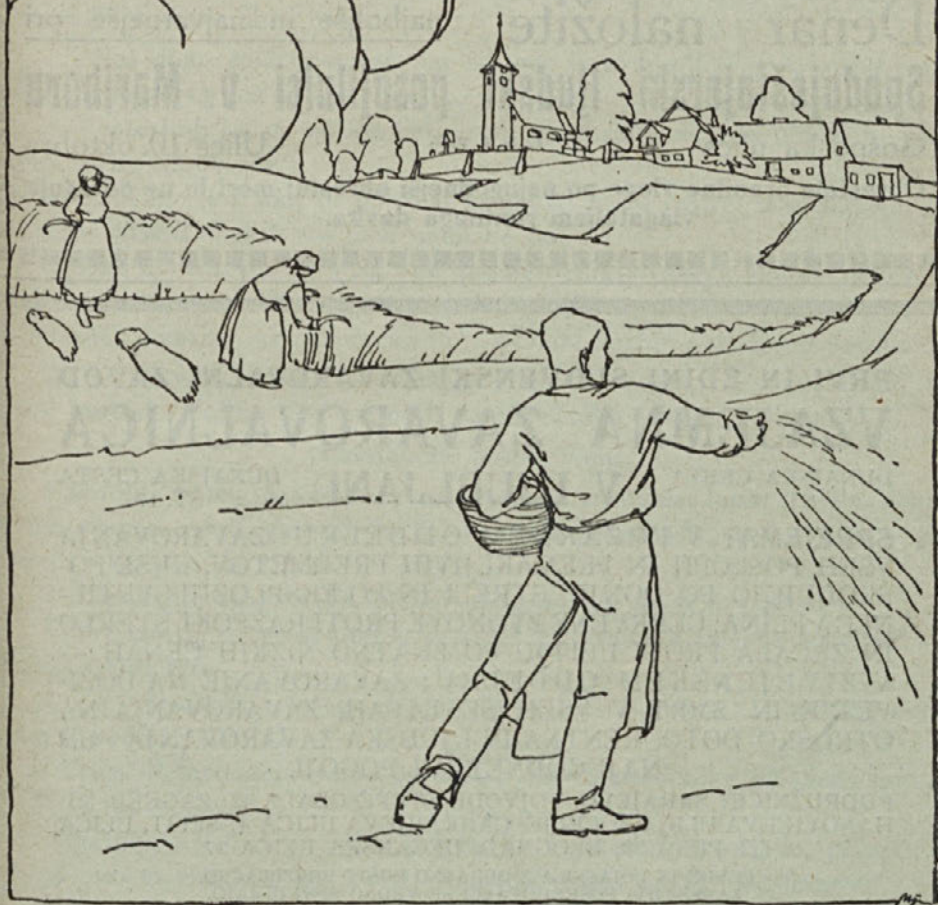

NAŠ DOM

LIST ZA KMEČKO
MLADINO

Hvala vam, fantje in dekleta, za vneto agitacijo. Novi naročniki se prijavljajo; so pa med vami tudi taki, ki so pridobili po tri in pet novih naročnikov. Zato objavljamo njih imena. Čast in priznanje njih neumorni požrtvovalnosti in vrli zglednosti. Razpisane nagrade so takoj prejeli.

Edvard Markošek, učitelj v pok., Podnart, p. Podnart, Gorenjsko, pridobil 5 novih naročnikov.

Jože Hočevvar, Praproče, p. Grosuplje, pridobil 5 novih naročnikov.

Franc Požun, čevljar, Sevnica ob Savi, pridobil 3 nove naročnike.

Rak Franc, Šmihel, Brezje 28, p. Mozirje, pridobil 4 nove naročnike.

Dimnik Franc, Jarše 6, p. Moste pri Ljubljani, pridobil 5 novih naročnikov.

Kosirnik Ivan, Klanec 33, p. Komenda pri Kamniku, pridobil 5 novih naročnikov.

Dvoršak Marija, Podložje, p. Ptujška gora, pridobila 3 nove naročnike.

Kokalj Josip, Ihan 6, p. Domžale, pridobil 5 novih naročnikov.

Objavljamo pa njih imena zato, da bodo vsem fantom v zgled pri pridobivanju novih naročnikov. Mogočno mora narasti družina »Našega doma«, ki naj postane žarišče duhovne rasti zavedne slovenske kmetijske mladine.

Denar naložite najboljše in najvarnejše pri

Spodnještajerski ljudski posojilnici v Mariboru

Gosposka ulica

r. z. z n. z.

Ulica 10. oktobra

Obreduje hranilne vloge po najugodnejši obrestni meri in ne odteguje vlagateljem rentnega davka.

PRVI IN EDINI SLOVENSKI ZAVAROVALNI ZAVOD VZAJEMNA ZAVAROVALNICA

DUNAJSKA CESTA
ŠT. 17.

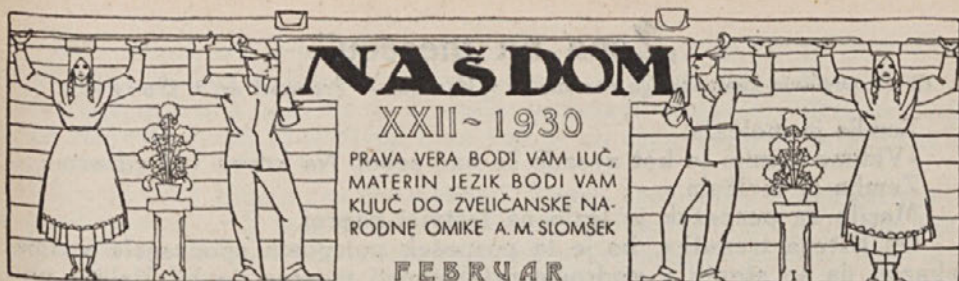
V LJUBLJANI

DUNAJSKA CESTA
ŠT. 17

SPREJEMA: V POŽARNEM ODDELKU: ZAVAROVANJA VSEH POSLOPIJ IN PREMAKLJIVIH PREDMETOV, KI SE POŠKODUJEJO PO OGNJU, STRELI IN PO EKSPLOZIJU SVETILNEGA PLINA, CERKVENE ZVONOVE PROTI RAZPOKI, STEKLO IN ZRCALA PROTI UBITJU PO ZNATNO NIZKIH CENAH. — V ŽIVLJENSKEM ODDELKU: ZAVAROVANJE NA DOŽIVETJE IN SMRT V VSEH SESTAVAH, ZAVAROVANJA NA OTROŠKO DOTO, RENTNA IN LJUDSKA ZAVAROVANJA POD NAJUGODNEJŠIMI POGOJI.

PODRUŽNICE: SARAJEVO, VOJVODE STEPE OBALA 42; ZAGREB, MIHANOVIČEVA ULICA 2; CELJE, CANKARJEVA ULICA 4; SPLIT, ULICA XI. PUKA 22; BEOGRAD, DEČANSKA ULICA 27

CENIKI IN POJASNILA Z OBRATNO POŠTO BREZPLAČNO.
ZANESLJIVI POSREDOVALCI SE VEDNO SPREJEMAJO.

Beseda za vsakega.

Nad 7000 prijateljev je imel »Naš dom« v preteklem letu. Skoro vsi mu bodo ostali zvesti. To so pokazali s tem, da so naročnino za leto 1930 Din 12.— že poslali. Je pa še nekaj zamudnikov. Tem in vsem pa to-le beseda, ki naj povzroči, da boste naročnino takoj po prejemu tega lista poravnali. In to-le je naša beseda:

1. »Naš dom« hočete imeti, ker se vam je priljubil in je tako po ceni, kakor noben drug list v Sloveniji.

2. Veste tudi to, da noben list ne more izhajati, ako naročniki ne plačujejo točno naročnine.

3. Tudi ni lepo, ako bi kdo list prejemal in že naprej imel namen, da ga ne bo plačal. Takih naj med nami ne bo!

4. Ako pa kdo res ne misli več biti naročnik »Našega doma«, nam mora vrniti 1. in 2. številko, ali vsaj to današnjo številko. Kdor tega ne stori, ga moramo smatrati za naročnika in je seveda dolžen naročnino poravnati.

Da bo pa vaše veselje do »Našega doma« še večje, vam sporočamo, da bomo letošnjo Veliko noč priredili za naročnike »Našega doma«

velikonočno obdarovanje.

Razdelili bomo brezplačno na podlagi žrebanja lepo število darov raznih gospodarskih, gospodinjinskih in drugih potrebščin, več nagrad v gotovini in knjigah ter slikah.

Pri žrebanju za to velikonočno obdarovanje pridejo v poštev:

1. Agitatorji za »Naš dom«, in sicer za vsakega novega naročnika s posebno številko.

2. Vsi naročniki »Našega doma«, ki vsaj do 1. marca t. l. plačajo celoletno naročnino Din 12.—.

O tem obdarovanju bomo sproti obveščali naročnike »Našega doma« v »Slov. Gospodarju«.

Prijatelji, »Naš dom« vam pripravlja velikonočno veselje, pripravite mu ga tudi vi, ostanite mu zvesti in pridobivajte novih naročnikov!

„Žena na mesecu“.

(Iz 10. poglavja znamenitega romana T. v. Harbou. — Prevedel dr. I. Dornik.)

Zemlja je molčala.

»Vidimo zemljo le kot zvezdo še nad seboj. Na krovu vse zdravo.«

Zemlja je molčala.

Merilo za pospešek je lezlo na lestvici naprej.

Od tistega trenutka, ko je ta pospešek polagoma opočasnele vožnje pokazal, da so stopili v področje privlačnosti meseca, je bil Helij s pomočjo vrtavkastega zamašnjaka postavil ladjo na rep, tako, da je obrnila mesecu svoje odprtine, črno zevajoče in velikanske kakor vhod v preduh premogovnika. Helij je bil pripravljen, da s pomočjo takojšnjega in ponovnega pogona navzgor oslabi in zavre uničujoči učinek presilnega padca zrakoplova na mesec, kar bi mogla povzročiti sila, katere deluje izven človeškega preudarka.

In videti je bilo, da ta siloviti padec neposredno preti.

Kajti obročasto gorovje, žekna ognjenikov, mrtva morja, lesketajoče se ploskve oceanov, v belem solncu žareči vrhovi dvatisoč, tritisoč, pettisoč metrov visokih gorâ, so se pomikali kakor kotajoči se, prekopicujoči se valovi kamenitega morja bliže in bliže — srdite pošasti, velikani, peklenški besi in srditi gigantje, titani, bogovi —, braneč ljudem pristanek na kamenitem svetu bogov.

Nehote je Frida zaprla oči, zateta po omotici, ki se ji ni mogla ustavljati. Toda brbotajoča, klamotajoča omama mesečne pokrajine je trajala še v njenih izbeganih možganih. In Manfredov glas, ki se je nenadoma razlegnil, je bil kakor vreščeča pesem flavte iz mrtvaške kosti, ki je zadonela klamotajočemu kamenitemu svetu k plesu:

»Le previdno, Kopernik, ne spotikaj se —! Spotakneš se sicer v Oceanus Procellarum! Hopla, Karpati! Hopla, Apenini —! Zakaj si tako razkačeno, Mare Serentitatis —? Zakaj se ne nasmehneš, o Mare Nectaris —? Zgledujte se nad Izidorom in Capello —! Ta dva se srčno ovijata drug drugega, sta drug od drugega omamljena! Lažna družba ste —! Lažna družba —! Kje je tvoja radovitnost, o Mare Nubium —? Eratosten! Eratosten —! Prikaži se —! Pokaži nam svoje žekno —! Radi bi videli leteče roje strahov na mesecu —! Mare Crisium, morje nevarnosti, ahaj —!«

Helijev glas je prebil doneče žužljanje starčevo:

»Windegger —! Poslednje znahe —! Poslovite se od zemlje —!«

Bled kakor kreda, cedec še v mrzlem potu, s stisnjenimi zobmi, je poslal Windegger svoje sporočilo v svetovje:

»Smo na tem, da dosežemo tisto stran meseca, ki je obrnjena od zemlje proč. Vesti od sedaj dalje niso več mogoče. Kličemo zemlji in vsem na njej, ki mislijo na nas, poslednji zbogom in na svidenje. Na krovu vse zdravo. V imenu posadke na ladji: Helius.«

Zemlja je molčala.

Stala je — še! — kot velika, vedra zvezda v brezkončni daljini — 384.000 kilometrov daleč . . . v črnem firmamentu in je bila zelo lepa s svojimi celinami, s svojimi blestečimi se morji, ki jih je ljubeče oko človekovo še prepoznalo.

Nato je izginila . . .

In v skoraj isti sekundi je napolnila zrakovplov uničujoča noč, uničujoč mraz. Solnca ni bilo več. Senca meseca je požrla ladjo. Na nepoznanem mesecu je bila noč. Ne da bi sijale, so zvezda strahotno bleščale nanj in na človeški stvor, ki je divjal brez poti in na čigar okna so se pritiskali beli obrazi.

Kje so bili? Kam so se gnali sedaj? V noči vseh noči, v najhujši temi, v peklu mraza? Ali je prihajala smrt kot oledenelost? Je prihajala kot opotekajoč se padec v nekaj, čemur nikoli ne bo mogoče priti do dna? Je prihajala kot večni let po tiru, ki mu ni mogoče več uiti? Je prihajala kot blaznost?

»Toda . . . naredite vendar luč . . . Za božjo voljo —!!« se je davil Windeggerjev glas iz teme.

Walter Turnerja roka je otipala stik.

Motno rumena luč je napolnila ladjo in pokazala ljudi, ki so se krčevito oprijemali, kjer so že našli kak oprimek, pokazala je njihove blodne oči. —

»Ugasnite luč —!!« se je takoj oglasilo Helijevo nasprotno povelje.

»Ne, ne — najgori —! Saj bomo ob pamet . . .«

»Ugasnite luč —!!« Frida Valten je zlezla k zatikaču. In luč je ugasnila, tema je bila zopet tu.

Gustavov glas je vprašal:

»Gospod Helij, ali smem k vam!«

»Sedaj ne, dragi moj!« je odgovoril njegov veliki prijatelj.

Blebetanje — čigavo? — Donelo je kakor razgrizeno od šklepetajočih zob:

»Pokoncu stojim . . . Nič se ne držim več in stojim pokoncu . . .«

Krik in čigav? —

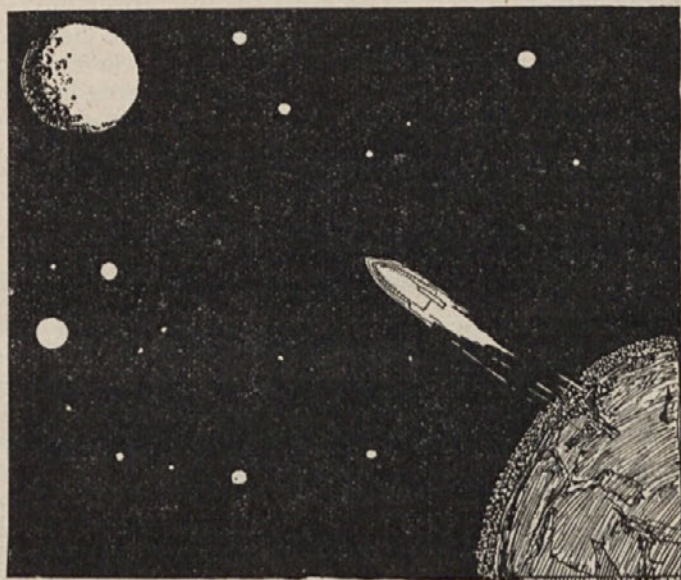
»Vidim —! Čisto blizu mesecu smo —! Pa-damo —!!«

»Držite se —!!!«

In takoj nato sunek, ki je stresel zračno ladjo kot zalučano kopjišče in jo pogнал kvišku z vso močjo izstrelka, ki ga je bil Helij užgal —.

Nenaravno hreščeči glas Manfredov je kriknil — in donelo je, kakor da bi se pri tem blazno tolkel s pestmi po lobanji:

»Ne od meseca —! Ne od meseca —!! Podleži —! Podleži —! Oslepariti me hočete za moj zlati mesec —!!«

Z nedoumno brzino 12.000 km
reže letalo skozi vesolje.

Helij ni odgovoril. Stisnil je čeljusti tako, da je završela kri v ušesih. Tedaj je nenadoma skočilo k njemu dekle, čisto blizu, da se ga je tesno dotaknila. Njen pogumni glas je vprašal:

»Helij, zakaj mora biti tema?«

»Zato. Hočem, da so naše oči v popolni temi. Skoraj bo namreč vzšlo solnce. Če vzide kot mirno goreč polobroč meseca, tedaj je mesec brez zraka in mrtev. Če pa vzide —.«

»Zato,« je odgovoril, celo sedaj v tej minuti, ki ga je prikovala k stroju, meseca, ki je obrnjena od zemlje proč, ozračje, v katerem bi mi mogli dihati.«

»In zato tema?«

»Glejte —! Glejte —!« je nenadoma zakričal Windegger in iztegnil roke.

Ne, solnce ni prihajalo kot mirno goreč polobroč. Užgalo je vzhodni rob meseca v vznesem ognju. Pognalo ga je v utripajoč ples. Povzročilo je, da je začel pršiti rubinaste snope, smaragdne in safirne slapove — z njegovih hribin je začelo lomiti kamenolome zlatih topazov, turmalinov in hiacintov, opalov, sestavljenih iz mavric, akvamarinov. (Nadaljevanje.)

Sredi življenja viharjev.

(Povest iz tirolskih gorâ; po A. Pichlerju prevel fant od Soče.)

Podvislični oče! Samo izpregovoriti je treba ti besedi: vsakdo iz Inomosta se pri tem takoj spomni visokega, suhega kapucina. Spominja se ga z željo, naj bi počival svoj večni sen v miru in pokoju. Še ga vidim v duhu, kako brzi po ulicah, odzdravljajoč na vse strani. Ljudstvo se oddoljuje njegovim ljubeznivosti z globokim spoštovanjem. Huščne kmetica od nekod, se prikloni, zgrabi njegovo roko ter jo poljubi, nato pa jo kakor blažena radi posrečenega »atentata« oddrobni v neznano smer; kmalu nato se pripodi od nekod gruča dečkov, ki strmé zro za priljubljenim menihom, potem ko jim je smejoč se zaklical: »poredniki, pridni bodite!« ter izginil za prvim voglom. Večkrat sem stopil v spovednico očeta Teodorja ter mu razkril vse spopade in nedolžne potegavščine, ki sem jih imel na vesti. Pa mi ni nikdar naložil posta za pokoro, ampak vedno samo en očenaš ali pa del rožnega venca; Bog mu plačaj!

In če se je podal na bero. Prispe z bratom kapucinom do vežnih vrat kmečke hiše in potrka. »Kdo zunaj,« prihaja glas skozi okno.

»Hvaljen bodi Jezus Kristus; kapucin.« Pojavi se ob vratih nejevoljeni obraz kmetice; toda čim spozna očeta kapucina, se kakor bi trenil spremenil: »Jezus, podvislični oče!« »Vas bomo pač za nekaj prosili,« pripomni oče Teodor. »Oh moj Bog, seveda, seveda,« je vzkliknila kmetica in že stojita na mizi dva »štamperla« pristnega brinovca za oba meniha, ki se nista dala dolgo prositi.

O vsem govore med tem; gospodar hiše pripoveduje, kaj se je bilo zgodilo v vasi spomladi in poleti, oče Teodor pa o raznih resnih in nerodnih iz mesta, da je vse prevzela vedra veselost.

»Ne pozabi!« je tedaj dregnila kmetica svojega moža. — »Saj res,« se je spomnil hišni gospodar ter se obrnil do očeta Teodorja: »Naša krava je

bolana; moja žena pravi, da je uročena. Kaj bi bilo, če bi jo blagoslovili.« — »Uročena?« je zamrmral oče Teodor. — »Čisto gotovo; in tudi vemo, kdo jo je uročil,« je zatrjevala kmetica. »Tako, tako,« je odvrnil oče Teodor; preko njegovega obraza in njegovih ustnic je šlo nekaj kakor ironičen smehljaj. »Dobro; v hlev pojdem pogledat; morda je pa res v ozadju čarovnica.« Ko bi bil tako dejal nekdo, ki ni bil oče Teodor, bi mu kmetica izpraskala oči. Tako pa ni zinila.

Molče se je dvignil oče Teodor ter se podal v hlev; sledila sta mu gospodar in gospodinja. Z večjim pogledom je »podvislični« oče preiskal in pretipal kravo, dokler mu niso oči obstrmele ob seno, ki je ležalo v jasliah nedotaknjeno. Zgrabil je suho, širokolistnato rastlino, nato še eno in tako dalje, dokler ni imel v rokah celega šopka.

»Vidiš,« je dejal h gospodarju: »to je vzrok, da ne more več krava jesti. Takšni stel! Že spomladi sem ti svetoval, da iztrebiš na svojih travnikih to zelišče; pa nisi.« — »Seveda nisem; letos bom pa prav gotovo,« je zatrjeval gospodar. In so se nato vsi trije vrnili nazaj v hišo. Težko obložena in obdarjena sta odhajala oče Teodor ter brat Barnaba; in vesela.

»Očka, očka; pri meni dobite tudi nekaj« se je čez nekaj časa, ko sta prehodila že precej poti, oglasilo za obema. Pred vratmi siromašne kočje je stala borno oblečena ženska. Obrnil se je tedaj oče Teodor do ženske in prijazno spregovoril: »Tudi vi torej mi želite nekaj dati, dasi ste sami revni in siromašni? Bog blagoslavlja tudi vdovin dar; zato bi bilo nepravilno, če bi hotel odkloniti vaš dar. Naj bo. Eno jajčke bom vzel za samostan, ostala pa spržite svojim otročičkom.«

Takšno je bilo obnašanje očeta Teodorja napram ljudem; toda šepetalo se je tudi o njegovem občeivanju z duhovi in celo z zli duhovi. In celo o tem so vedeli pripovedovati ljudje, da se je bil oče Teodor liki sv. Antonu Puščavniku sprijaznil s samim peklenščekom, ki je naenkrat povsili uhleje, potegnil rep med noge ter zdirjal urnih krač stran. Zato so očeta Teodorja klicali povsod, kjerkoli so se začutili sledovi zlih duhov; in je preganjal duhove, ako ne iz stanovanj, pa vsaj iz glave.

Toda kako je dobil oče Teodor svoje ime »podvislični oče«; saj niso bile nemara kedaj poprej postale vislice kmalu njegov delež? Taka je zgodba o očetu Teodorju ter njegovem imenu. Takrat sem še bil v spodnji gimnaziji v Inomostu, ko se je bila iznenada razširila vest, da se bo naslednjega dne izvršila smrtna obsodba nad nekim morilcem. Dejal je omenjenega popoldne razrednik: »Jutri zjutraj bo neki grešnik deležen smrtne obsodbe; vi imate prosto, da lahko vidite, kakšen je konec človeka, ki ga je zapustila milost božja in ki greši proti šesti in sedmi božji zapovedi. Ko bo dopolnjeno nad njim, zmolite tudi vi za njegovo dušo. Zdaj pa pojdite lepo domov.«

Krasno je bilo jutro naslednjega dne. Od vseh strani so prihajali ljudje v množicah, šaleč se in razgovarjajoč se o morilcu. Kaj je življenje enega človeka! — V gosti gneči sem se znašel na mostu preko Inna, kjer je moral žalostni sprevod mimo. Devet je odbilo; v treh presledkih je zadonel zvon, znanilec smrti, raz mestnega stolpa. Možje so se odkrili, zavladata je popolna tišina. Zabliskali so se bajoneti preko glav množice; dva vranca sta bila vprežena v lojtrnice. Globoko presunjen sem obrnil pogled v stran; z

radovednostjo sem se ozrl na voz šele potem, ko so kolesa voza že od-
drdrala mimo.

Na prečni deski na vozu je sedel podvislični oče; z desnico je objemal
približno 24 letnega mladeniča, z levico pa je pred njim držal razpelo.
Zločinčevo obličje je bilo smrtnobledo, tu pa tam je bilo njegovo oko brez
bistrine uprto v množico, skozi katero je šlo lahno šušljanje; liki valovom
reke, ko prodro jezove, se je vsipala množica za vozom . . .

V onemoglosti se je znašel obsojenec pod vislicami, si zakril obraz z
rokami ter obstal v nemi molitvi. Ko je bilo vse dopolnjeno, sem slišal
starko, ko je dejala o očetu Teodorju: »Peti je že to, ki ga je bil pripravil
za poslednjo uro; samo tega bi želela, da bi imela v nebesih toliko pri-
prošnjikov, kakor on.«

II.

O drugi čudoviti zgodbi so pripovedovali ljudje v zvezi s spominom
na očeta Teodorja. V Hallu, v zatišju tirolskih planin, se je bilo spočelo in
dokončalo. Kozma je bil nameščen kot varilec v neki tamošnji tovarni.
Rjava polt, temno oko ter črni kodri so kazali, da je laškega rodu. Bil je
varčen fant in dober delavec. Ključvalo pa je njegovo notranjost nekaj, kar
mu je večkrat povzročilo sitnosti in neprilike: strast . . . Radi tega so ga
drugi fantje kaj radi zasmehovali. Sicer pa ni bilo šale z njim; to so to-
variši dobro vedeli ter se po tem ravnali.

Kozma je bil večkrat videl Hanco, ko je nesla mimo tvornice raznega
blaga na trg. Ugajala mu je njena lepota in pozdravljal jo je vljudno; in mu
je odzdravljala, dasi ga ni niti poznala. Nekoč jo je celo nagovoril; ona mu
je prijazno odgovorila in Kozma je že menil, da je dosegel svoj cilj. Tedaj
pa se je zgodilo nekaj, kar je rodilo veliko zlo in nesrečo. (Nadaljevanje.)

Za hrepenenjem po materi.

Drama iz svetovne vojne. Po pripovedovanju Lad. Sokliča, vojnega kurata,
spisal Frant. Šupka. Poslovenil Jan. Oblak.

O s e b e :

Landičeva, vdova (50 let).

Janko, njen sin (19 let).

K. Sládnik, župan (50 let).

Ančka Pokoren, dekla p. Laudič. (18 let).

Ladislav Soklič, vojni kurat (38 let).

General von Masseffy (50 let).

Goldstein, polkovnik — žin (45 let).

Skalar, polkovni zdravnik (50 let).

Reinisch, major, generalov adjut. (40 let).

Prochazka, stotnik (35 let).

Borovsky, sodnik.

Schott, poročnik, adjut. polka (32 let).

Schümzel, poročnik (30 let).

Vogel, narednik — jetničar (40 let).

Vojaki.

Prvo dejanje.

Kmetska soba, snažna. V sredi vhod v sobo, na levi vrata v kuhinjo, okno. Na steni
nekaj svetih podob. Na sredi miza in 4 stoli. Na desni visi križ, na levi naslonjač
in omara.

Prvi prizor.

Landičeva in Ančka.

L a n d i č e v a (sedi pri mizi in ravna perilo): Le pridno urejaj in pri-
pravljaj; pa kdo ve, ali pride on ali ne?

A n č k a (deva rože v vaz): Ali mati, zakaj bi ne prišel; saj ga že
celi teden ni bilo doma, in danes je nedelja. Zato mislim, da mu gospodje
oficirji gotovo dajo »urlaub«.

L a n d i č e v a : Tolikokrat se mi toži po njem.

A n č k a : Kako se vam ne bi; saj ga povsod pogrešamo: na polju, doma pri delu. Večkrat si mislim, ko takole stopim v hlev, da stoji on tam pri svojem belcu. Drugič ga zopet vidim v skednju. Ne morem se navaditi na to, da ga ni več pri nas, da je proč od doma, daleč tam na vojni. (Čez trenutek) : O, gotovo je tudi njemu dolg čas in se mu bridko toži po domu.

L a n d i č e v a : Verjamem! Revček je bil že od otroških let tako plah, povsod tuj, najrajši je bil doma. — — —

A n č k a (vpade): Pri vas, mati . . . pri svoji mami.

L a n d i č e v a (zamišljeno): Pri mami — —. Verjemi mi, Ančka; ne morem se sprijazniti z mislijo, da bi Janko moral biti — kakor vsi oni drugi — ločen od nas, da bi moral tam na fronti živeti ločeno, grozno življenje.

Drugiprizor.

Janko.

J a n k o (oblečen v vojaško obleko, kliče pri oknu, ki je odprto):
Mati!!

L a n d i č e v a : Janko, Janko je tu!

A n č k a : Uganila sem, pa je vendar prišel.

J a n k o (vstopi naglo na pozorišče in objema mater): Mati, predraga mati!

L a n d i č e v a : Janko, moj ljubi sin!

A n č k a : Z mamó sve pravkar mislili na vas! No, in glej, pa ste prišli! Pa odložite hitro! Ali ostanete dolgo pri nas?

J a n k o : Ne (se obrne k materi) ne — odidem kmalu, že danes zvečer.

L a n d i č e v a , A n č k a (naenkrat): Za božjo voljo!

J a n k o (prime mater za roko): Mati, prosim vas, ne delajte mi težke poslednje ure v domači hiši.

L a n d i č e v a (ihiti).

J a n k o : Vojske se ne bojim! Muči se me samo ta misel, da bom dolgo ločen od vas, da boste za moje odsotnosti veliko trpeli! Kaj bote počeli, mati, brez mene? Kdo me bo nadomeščal pri gospodarstvu? Ko so oče umrli pred 16 leti, ste bili še mladi in krepki, a do danes ste se znatno postarali in ste potrebni podpore. Kako sem bil srečen, da sem vam že lahko pomagal, a zdaj me nasilno trgajo proč od vas; na vojsko moram, pobijati in streljati ljudi, ki so naši bratje — Slovani kakor smo mi. Tako se mi, mati, ta vojaščina iz cele duše gabi in to me muči in trpinči.

L a n d i č e v a : Nemara pa v boj niti ne prideš. Gospod župan mi je obljubil, da bo moja prošnja za tvojo oprostitev hitro rešena.

J a n k o : Bojim se, mati, da bo vaša prošnja zaman.

L a n d i č e v a : Upajmo, Janko, da vendar ne bo brezuspešna. Toda pojdi se zdaj malo odpočit; utrujen si od potovanja.

J a n k o : Ne, mati, nisem! Grem še zadnjikrat pogledat naš grunt, naše posestvo in posloviti se moram od naše domače grude. (Odhaja.)

A n č k a : Prišel je le, da bi nas zopet za dolgo zapustil.

L a n d i č e v a : Bodi Bogu vse izročeno! Idi, Ančka, pripravi mu jed, revček bo itak lačen; jaz pa mu pripravim perilo.

A n č k a : Že hitim, mama. (Odide v kuhinjo.)

Landičeva (sama pripravlja perilo): Edino upanje še polagam v poslano prošnjo. Ah, pol grunta bi žrtvovala, samo da bi mogla Janka izprositi od vojske. Če se bo revež toliko mučil, ga bom izgubila in kaj naj potem, uboga vdova, počnem?! Moj Bog, kaj sem še na stara leta čakala.

Tretji prizor.

Sladnik, župan.

Župan (pogleda skozi okno): Dobro jutro, gospa Landičeva; kaj piše Janko?

Landičeva: Janko je danes prišel na dopust, mora pa — (osupne in obtiči v besedi) toda zakaj ne pridete bliže, gospod župan?

Župan: Moram še v urad. Pa za trenutek naj bo! (Vstopi.) Hvaljen bodi Jezus Kristus!

Landičeva: Na veke, amen. Dobrodošli in lepo pozdravljeni!

Župan (se ogleduje v sobi): Kako lepo imate tu vse urejeno!

Landičeva: Posedite malo pri nas, gospod župan.

Župan (se vsede): Jaz večkrat mislim na vas, gospa Landičeva. Občudujem vašo marljivost, ki z njo zmagujete vse to delo. Kajti to niso malenkosti, tak grunt, pa tako malo ljudi! In zdaj so vam še sina vzeli. Pridnega sina imate.

Landičeva: Res je, gospod župan; pridnega sina imam. Ni prav, da ga sama hvalim, to bi naj drugi storili, vendar ne morem drugače. In jaz nimam druge želje, nego da mu Bog da zdravje in da mu, ko doraste, dobro nevesto nakloni.

Župan: Slišal sem izredno veliko dobrega o njem, in zlasti, ko je bil v šolah, so bili vsi gospodje učitelji polni hvale o njem. Boga zahvalite, da se vam je tako dobro obnesel. Kar pa se tiče neveste, bodite popolnoma brez skrbi. V Savinjski dolini je dosti pridnih in čednih deklet in Janko bo lahko izbiral. Samo, da ga vam ne bi slaba družba pokvarila. In povrh je sedaj še ta nesrečna vojska, to grozno klanje; ta vojska, ki brez prizanašnja in usmiljenja trga može iz objema obupajočih žen, očete od jokajočih otrok, sinove iz naročja mater in nevest.

Landičeva: Da, gospod župan, prav bridko resnico govorite. Ta vojska je uničila že nešteto družin. Vsa strta in bolna sem že. Glejte, nocoj prav nocoj odide Janko nazaj na bojišče.

Župan: Jaz pa mislim, gospa Landičeva, da bo vaša prošnja uslišana. Kolikor sem slišal, se bodo na vdovele žene, zlasti na kmetske posestnice, ozirali. Govoril bom še z gospodom svétnikom na namestništvu, nemara da bo govoril za vas in vašo prošnjo priporočil.

Landičeva: Bog vam tisočkrat poplačaj, gospod župan. Ako govorite z gospodom svétnikom na namestništvu, vam gotovo ustreže in tudi jaz vam ne ostanem dolžna.

Župan: Bomo videli, kaj se bo dalo napraviti! Glave brez potrebe ne povešajte! Tako, in zdaj moram iti. Torej z Bogom! (Poda roko Landičevi in odide.)

Landičeva: Z Bogom, gospod župan, pa pridite spet kmalu! (Sama stopi h križu, ki visi na steni.)

(Nadaljevanje.)

Kmetijsko strokovna izobrazba — temelj naše gospodarske rasti.

Danska uči! Državica ta na severu uživa danes sloves najvzornejše ter najnaprednejše zemlje, kjer se v najznačilnejši ter najzgovornejši meri uveljavlja tisto načelo splošnih gospodarskih prizadevanj, ki se uresničeno naziva narodno blagostanje. Mnogoteri so viri visokega napredka in blagostanja zemlje, ki je najbogatejšim državam zgled in primer. Predvsem temeljijo uspehi v bistvu značaja razsodnih, treznih ter izredno marljivih in delavnih Dancev, ki jim delo posvečuje življenje. Izredno razvit smisel za skupnost ter vzajemne cilje pa je ustvaril predpogoja za podreditev poedinčevih ciljev in koristi skupnim nalogam; spričo tega je moglo priti na Danskem do tega, da je vzajemno, skupno delo vodilo do vzajemnih, skupnih ciljev. Posledice so mogle biti tem vidnejše, ker so Danci s svojo izredno sposobnostjo in tvornostjo znali izvesti organizacijo ter delitev dela, ki poraja obilnejših plodov. Vzporedno s temi, že v dansko naravo položenimi pogoji kmetijsko-gospodarske rasti in napredovanja, pa je šlo delovanje države, ki je znala ustvariti podlago ogromnemu kmetijstvu pospeševalnemu gibanju. Pričela je s podporami za vzorno obdelovanje polj in njiv, za razna strokovno poučna potovanja, za ustanavljanje številnih kmetijskih tečajev in večernih šol ter za nagrade potovalnim učiteljem. V tej smeri je šla potem tudi danska zakonodaja, ki je za mnoge države nedosežen vzor in ki se neprestano spopolnjuje ter izboljšuje. Na podlagi posameznih zakonodajnih določil, dobi lahko posestnik, ki je ravnokar prevzel posestvo, pri raznih denarnih zavodih, osnovanih od države ravno v te svrhe, potrebna dolgoročna gradbena posojila proti zelo nizkim obrestim, pa tudi druga posojila, potrebna zlasti pri nabavi raznih poljedelskih strojev. Blagostanje Danske pa izhaja nadalje iz visoko razvitega kmetijsko-strokovnega šolstva, ki je seznanjalo novi rod danskih gospodarjev z možnostmi napredka poljedelstva, ki ima v izrednih znanstvenih in tehniških novodobnih pridobitvah svoje korenine. Že z letom 1864 so se na Danskem pričela snovati takozvana »ljudska vseučilišča«; ker so pričeli pohajati ta ljudska vseučilišča predvsem kmetski fantje in gospodarji, se je pozneje izkazala potreba, da so se pričele ustanavljati posebne poljedelske šole. Značilno za te šole je, da ni način pouka enotno prikrojen, kar bi utegnilo biti spričo različnosti poljedelskih pogojev škodljivo, ampak da je različen in da je prilagoden predvsem posebnim koristim ter učnim pričakovanjem posejevalcev. Pouk v teh poljedelskih šolah, katerih je v Danskem 20, pričanja jeseni in traja 6—9 mesecev. Tukaj si množe bodoči kmetski gospodarji in gospodinje kmetsko strokovno usposobljenost; raste pa ob

teh ognjiščih kmetске izobrazbe in gospodarskega procvita tudi zavest skupnosti ter odgovornosti in pa večna neugasljiva ljubezen do rodne grude.

(Nadaljevanje.)

Zavarovanje goveje živine.

je eno izmed tistih vprašanj našega kmetškega gospodarstva, za katero se morajo zlasti zanimati naši bodoči kmetški gospodarji. Kakor znano, se je z omenjenim vprašanjem bavila tudi bivša oblastna samouprava v Mariboru, vendar ni prišlo do sprejetja tozadevne uredbe. Omenjeno vprašanje se s posebno živahnostjo razpravlja danes v vseh državah, v naši državi pa se zanj zanimajo zlasti kmetijski strokovnjaki na Hrvaškem. Posebno enotno je urejeno danes to zavarovanje v Italiji. Posamezne zavarovalnice so tukaj v svojem poslovanju omejene navadno le na območje ene občine; to ima zlasti dve prednosti: prvič je dana možnost nadzorstva nad poslovanjem vsem članom, ki so priča vsakokratnemu izplačilu zavarovalnine, potem pa je spričo majhnega okoliša tudi uprava cenejša. Zavarovalnina znaša 2% zavarovalne vsote ter se plačuje letno v enem ali dveh obrokih. Ko se nabere v sklad krajevne zavarovalnice precej rezervne denarne zaloge, se zavarovalni znesek lahko zniža na 1%, pol odstotka ali četrt odstotka. Razvoj je v Italiji privedel ponekod tako daleč, da razpolagajo zavarovalnice z ogromnimi vsotami in da občani sploh ne plačujejo zavarovalnine, ampak prispevajo letno samo majhen prispevek za posamezno žival (n. pr. 1 liro, ponekod tudi manj). Večina zavarovalnic pa plača v slučaju nesreče 80% zavarovalne vsote. Če je torej bila krava n. pr. zavarovana za 1000 lir, potem prejme zavarovanec 800 lir. Vaške zavarovalnice so včlanjene v deželni zvezah, te pa predstavlja osrednji državni zavod vzajemnih zavarovalnic v Rimu. Ureditev zavarovanja goveje živine je eno izmed najsodobnejših vprašanj, ki se rešuje v posameznih državah; ureditev omenjenega vprašanja pa bi bilo zlasti pomembne važnosti za dravsko banovino, kjer je razvoj in napredek živinoreje najodličnejšega pomena za blaginjo ter ugodno gospodarsko stanje slovenskega kmetškega ljudstva.

Čudni kmetič Jurij.

(Kmetška pripovedka; pripoveduje š. Podsmrečan.)

Živel je svojčas kmetič Jurij v slabem gospodarskem stanju; sredi prijazne vasice je bil njegov dom. Vsi sosedje in vaščani so bili srečni in zadovoljni z uspehi kmetijstva. Očistili so polja od trnja in kamenja ter ga pridno obdelovali. Edino Jurij je ravnal drugače; njegova polja so bila zanemarjena; poleti pa se je vlegel v senco ter od daleč opazoval sosedo, ki so v potu svojega obraza obdelovali zemljo. Pa jo je nekega dne pogruntal kmetič Jurij ter povabil domačega gospoda župnika, da bi mu blagoslovil polje. Gospod župnik je takoj sprevidel, za kaj gre, ter se je vabilu odzval. In je na dan blagoslovitve izpregovoril v prisotnosti kmetiča Jurija ter cele soseske sledeče blagoslovilne besede: »Kamenje, trnje, nemarnost in druga navlaka dol, gnoj in pridnost gor.« Tako zelo si je kmetič Jurij vzel župnikove besede k srcu, da se je poboljšal ter da je postal srečen in zadovoljen, kakor njegovi sosedje.

Fantovski poizkusi in preizkusi.

Izkušnja.

B. Chaflin, newyorški veljak, je sedel neko predpoldne v svoji pisarni. Naenkrat pa čuje rahlo trkanje na vrata in takoj za tem vstopi mlad mož, s skrbi polnim in bledim licem, v sobo.

»Gospod Chaflin,« je začel skromno, »ni mi mogoče plačati dolga svojim terjalcem, kateri se niso držali pogodbe. Potrebujem neizogibno desettisoč dolarjev, sicer bom propadel. Spominjam se pa, da ste bili prijatelj mojega očeta in matere; radi tega sem se namenil, vprašati vas, ali bi ne hoteli biti tudi moj prijatelj?«

»Pojdite dalje,« je odvrnil Chaflin. Pojdite ter popijte liter vina.«

»Oprostite, gospod,« se je izgovarjal mladenič; »ne pijem nobenih alkoholnih pijač.«

»Tedaj pa se poslužite cigare.«

»Še nikoli nisem kadil.«

»Obžalujem,« je nadaljeval veljak, »zelo rad bi vam pomagal iz zadrege; toda v tem oziru ne morem za vas ničesar storiti.«

»Dobro,« je dodal mladenič odhajajoč, »menil sem, da bi morda mogli. Priporočam se, gospod!«

»Še trenutek,« zakliče za odhajajočim Chaflin. »Ali res ne pijete alkoholnih pijač?«

»Ne!«

»In ne kadite ter ne obiskujete nobene gostilne ali trafike?«

»Nikoli, gospod!«

»I, no,« je povzel Chaflin s solzami v očeh, »dobite zaproseni denar; če treba s trikrat večjo vsoto vam pomagam, ako želite. Vaš oče mi je tudi posodil nekoč pettisoč dolarjev in mi stavil ista vprašanja. Ne zahvaljujte se; to sem vam dolžan storiti radi spomina na vašega očeta.

C. Miklavec.

Zidani most: Gospodinjski tečaj.

Dr. Krekovo združništvo je bilo, ki je zmlelo gospodarsko nadmoč tujstva, ki se je liki žugajoči pošasti zajedlo v našo rodno grudo; v svobodni domovini pa je združništvo najmočnejše jamstvo gospodarskega procvita.

NAŠI VELIKI MOŽJE

Dr. Janez Bleiweis, Rojen 19. novembra 1808 v Kranju; leta 1832 je dosegel doktorat zdravilstva, leta 1842 je postal tajnik Kmetijske družbe v Ljubljani; leta 1843 pa urednik »Novice«, ki so tedaj gospodarsko, kulturno in politično probujale naš narod. Tudi je bil pozneje drž. odbornik in drž. poslanec ter namestnik dež. glavarja v Ljubljani. Z besedo in peresom je posegel v tok političnih dogodkov ter razgibal slovenske kmetijske in rokodelske množice v prosvetnem in gospodarskem oziru. V vsem njegovem časniskarskem, narodno-buditeljskem ter gospodarskem delovanju se odraža kretek narodnostni duh ter jasna črta slovenskega narodnostnega programa. Bil je prvi politični voditelj probujajočega se slovenskega naroda ter je skozi desetletja stal v središču slovenskega javnega življenja, ki je ravno v tej dobi dobivalo svoje prve izrazite oblike. V politični zgodovini slovenskega naroda je ovekovčen spomin nanj kot na »očeta slovenskega naroda«.

ZRNO DO ZRNA...

Stanovi v naši državi. 80 odstotkov vsega prebivalstva v naši državi je kmetjskega stanu; 8 odstotkov obrtniškega in delavskega stanu; 5 odstotkov uradništva in svobodnih poklicev; 2,5 trgovcev in uradnikov; 2,5 dninarjev in drugih manjših poklicev ter 1,5 odstotkov ljudi, ki se preživljajo s prometom.

Države rož so Perzija, francoska kolonija v severni Afriki, Alžir ter bratska Bolgarija. V Alžirju valove ogromna polja, na katerih rasto samo rože, od katerih se širi po prostranstvu čudovito prijeten vonj. V Alžirju kakor tudi v Bolgariji pridobivajo iz teh rož dragoceno olje.

Koliko vrst živali je na svetu? Okoli 400.000 različnih vrst jih je; samih žuželk je okoli 280.000 vrst, med temi 50.000 vrst kobilic in 28.000 vrst muh. Pticev je okoli 13.000 vrst, rib 12.000 ter 1640 vrst kač.

Katoliška vseučilišča v Kini in na Japonskem so v Šangaju (osnovali so jo l. 1903 francoski jezuiti), v Tientsinu ter v Pekingju, ki so ga leta 1926 ustanovili očetje benediktinci iz kalifornijske kongregacije. V kratkem nameravajo osnovati španski dominikanci še eno vseučili-

lišče, in sicer v Kantonu. Na omenjenih treh vseučiliščih je vpisanih 800 dijakov.

Katoliški visokošolci v Ljubljani so včlanjeni v sledečih katoliških akademskih društvih: Danica, Zarja, Borba, Ciriško društvo in Akademsko kongregacija. Omenjena društva štejejo skupno 400 članov.

IZ VSEH VETROV

Katoliški tisk v Indiji. Leta 1929 je izšlo v Indijo 113 katoliških publikacij.

»Potujoče časopise« so uvedli v Rusiji, in sicer v daljnih stepskih krajih, kamor ne pride časopisje iz mest. Uredništvo in tiskarna sta nameščena na avtomobilu; prišedši v gotov kraj, se pomešata urednik in tajnik med prebivalce ter poizvedujeta. Naslednjega dne izide časopis, ki se deli zastonj. Potem pa skličejo na urednikovo pobudo zborovanje; urednik beleži posamezne govore, naslednjega dne izide druga številka omenjenega časopisa. Tretji dan pa gre avtomobil z uredništvom in tiskarno dalje.

Velikansko trto občudujejo v Fosmandu v Italiji. Na najdebelejšem mestu znaša njen obseg $1\frac{1}{2}$ m, dolga je nad 20 m. Daje letno približno 600 kg grozdja. Starja je okoli 150 let.

Kateri narodi največ pojedjo. Nemški učenjak dr. Kessel je sestavil zanimivo statistiko, ki kaže, kateri narodi prednjačijo glede količine zavžite hrane. Prvi so Angleži; trikrat toliko pojedjo kakor bi v normalnih razmerah bilo potrebno; potem sledijo Nemci (2 in pol krat več kakor normalno). Dvakrat več kakor normalno pojedjo Francozi, Španci, Rusi, Madjari, Romuni in Poljaki. Nato pa Čehoslovaki, Italijani, Švedi, Danci, Norvežani in Portugalci. O nas dr. Kessel — molči.

NA KNJIŽNEM TRGU

Sledeče knjige prav toplo priporočamo vsem čitateljem in čitateljicam »Našega doma«:

1. Jack-London — J. Poljanec: Kralj Alkohol. Povest. Mohorjeva knjižnica 30. Založila Družba sv. Mohorja. Str. 247.

2. Ivan Pregelj: Peter Markovič, strah ljubljanskih šolarjev. Zgodovinska povest. Mohorjeva knjižnica 27. Str. 207.

3. Janez Jalen: Ovčar Marko. Povest. Mohorjeva knjižnica 26. Str. 407.

Vse knjige se dobijo v Tiskarni sv. Ciriila v Mariboru.

Korajža je planila med fante, da so se zdramili in dejali: pisali bomo za »Pod lipo«. Oglasili so se fantje od fare: Ciril iz Ribnice na Pohorju in Joško od Sv. Križa nad Mariborom in Lojze od Sv. Marjete pri Moškanjih ter še mnogi drugi, ki hočejo, da bodi »Naš dom« močna, neporušna, vez med fanti. Za vse in še druge nepoznane je prostora pod lipo, da bo kramljanje prijetno in poučno.

Povsod Boga bodi geslo, ki naj razgiblje in razplamti mladino. In naj se razširja preko slovenske zemlje. Da bi sinovi vseh stanov korakali v znamenju tega gesla. Povsod Boga . . . In z delom, pametjo in ljubeznijo do sreče nas vseh. In bo potem bodočnost blagoslovljena. Zatorej vsi, ki ste bratje in sestre: **Povsod Boga**. — Lojze od Sv. Marjete pri Moškanjih.

Najboljši prijatelj mi je »Naš dom«; v njem sem našel tolažbo tudi takrat, ko nas je zapustil povsod priljubljeni kaplan Jože Meško, ki je bil prestavljen k Magdaleni v Mariboru. Posebno so mi všeč uganke, in se jih rad lotim. Pa tudi agitirati sem pričel za »Naš dom« in z uspehom. Vsem fantom pod lipo pa kličem: vsi v krog »Našega doma«. — Joža iz Črensovcev.

Pogreti je moralo slehernega fanta: niti enega fantovskega dopisa ni bilo v zadnji številki »Našega doma«. Kje je neki krivda; ali so fantje res tako preobloženi z delom ali se jim ne ljubi. Krivda je pa tudi v tem, ker so se lansko leto priobčevala samo pisma brez nasvetov. Kako prijetno je kramljanje med »dekliskimi gredicami«; ne bi ga bi, ko bi ne bilo blage in požrtvovalne gospodične predsednice. Zelja mnogih je, da se tudi pod lipo razvname dobra beseda in pouk ter da bo tudi med fanti nekdo, da bo »muštral« in »glihal«. Hvalevredno pa je, da ste upeljali »kmetško šolo«; upamo, da se bo tudi nadaljevala. Ugaja mi zelo »Naš dom«; skrb nas fantov pa bo, da se z agitacijo število naročnikov pomnoži. Bog živi! — Jože od Sv. Križa nad Mariborom.

Storite vse, da rešujete in izpopolnujete dober tisk. To je prva ter najvažnejša dolžnost. Druga pa je, da jo podpirate in če treba tudi z največjimi žrtvami (papež Benedikt XV.).

Urejuje predsednica osred. vodstva DZ, Marija Štupca.

Danes pa mi je omogočil ND, da obiščem kar naenkrat ne le vse naše dekl. zveze, ampak tudi posamezna dekletanaročnice ND. Po želji predsedstva sem morala stopiti pred fotografski aparat in sliko dati uredništvu. Vidite, dobra dekleta, prvo, kar Vam slička pove je, da moram tudi jaz ubogati, četudi je včasih težavno. Nobena organizacija ne bo uspe-

Marija Štupca,
neumorno požrtvovalna predsednica
osrednjega vodstva dekliskih zvez.

la, še manj cvetela, ako bo hotel vsak v njej le zapovedovati; tudi predsednik (predsednica) mora poslušati želje drugih; tisti je najboljši predsednik, ki umeje ustreči pravičnim željam vseh; takemu tudi člani radi spolnijo ne le izgovorjene želje, ampak tudi neizgovorjene. Vaše DZ imajo odbor s predsednico; prvo, kar Vas prosim v tem letu, bodi, kakor poje stara pesem brambovcov:

»Eden za vsacega
vsak pa za enega
stojmo zvesto.«

Bodite složne, ljuba dekleta in zvesto stojte vsaka za vse. Zvestoba in odkritosrčno prijateljstvo naj Vas veže k složenemu, blagoslovljenemu delu. Mlajša dekleta, ne prezirajte starejših, starejše ne sodite koj prehudo, ako se mladenka rada smeji, malo zavrti ali poskoči. S temi besedami ne bom zagovarjala ne plesa, ne razposajenosti; nežno deklško srce mora vedeti, kaj je prav, kaj ne; poštenega veselja Vam nihče ne brani. A tiste nežnosti in rahločutnosti vesti bi rada videla med mladenkami naših zvez, tiste deklške deviške miline in ljubeznivosti, ki lepše diči dekle, nego draga obleka.

S prošnjami pridem danes k Vam, ljuba dekleta. Prvo sem Vam že povedala: bodite zveste, složne v deklških organizacijah. Drugo: podpirajte svoj stanovski list »Naš dom«, ki je pisan za kmečke mladino. Naročujte ga v tolikem številu, da kmalu ne bo več vasi, ne kmečke hiše, kjer bi ne bil naročen ND. 12 Din je pač mala vsotica, ki jo vsaj dve dekleti lahko skupno zložita. Včasih srečavam dekleta, ki smo se spoznali na tečajih; vprašam: »Ali ste zadovoljne z deklškimi gredicami?« — pa me tako široko pogleda, da koj vidim vprašanje: »Kaj pa so deklške gredice?« — To bi pa res ne smelo biti. Ni znamenje izobrazbe, če se začneš oblačiti po novejši modi, ko pa usta odpreš, pa ne veš govoriti drugega nego o novih čevljičkih in najnovejših bluzah itd. Slomšek je zapisal besede: »Ptica spoznaš po petju, človeka pa po govorjenju.« O čem se pa pogovarjajo izobražena dekleta O tem, kar so lepega čitale, kar so pri cerkvenih ali društvenih govorih slišale. Ena je čitala to, druga ono v Glasniku; tudi iz »Vigredi« zna povedati ena, druga pa, kaj so oče čitali v »Slovenskem Gospodarju«, kaj je zvedel brat iz »Sadjarja in Vrtnarja«; tako se okoristijo vse ob dobrem čitju. Kar pa je bilo v »Našem Domu, vedo vse. Tudi se posvetujejo, kaj bodo poročale iz svojega kraja za deklške gredice. kaj bodo vprašale. Tista, ki zna najlepše pisati, pa mora koj spisati poročilo ali pa pismo ter ga poslati v Maribor, Badlova ulica 12, na moj naslov.

Pa še tretjo prošnjo imam. Pokažite novim naročnicam, kaj je pisal ND v lanskim številkah. Upam, da ste si lepo spravile v svojo omario ali skrinjo vse številke lanskega letnika. To je znamenje naobraženosti, ako ima dekle svoje knjige in naročene liste lepo shranjene pod ključem in se ne valjajo po prašnatih policah ali na zaprašenih omarah.

O čem bo pa pisala Vaša predsednica v deklških gredicah? O vsem, kar more in mora znati vrlo kmečko dekle. Ne bom Vam pisala učenih razprav, ljuba dekleta, marveč prav po domače se bomo pogovorili, in sicer kakor lani, v treh poglavjih. V prvem bomo govorili o deklškem značaju, v drugem o gospodinjstvih vprašanjih, v tretjem o delovanju v naših organizacijah.

Ali ste že pogledale naslovno malo sličico na prvi strani ND? Dva mlada fanta držita napis z eno roko, z drugo pa in s svojo glavo podpirata močni tram domačega stropa. Mošnjico ali denarnico imata nad tramom, ne pa v žepu; pridna, skrbna gospodarja hočeta biti s polno mošnjo ob vsaki uri, da ne bo treba delati dolgov, ampak bo kaj spravljenega za stare dni pa tudi za reveže, ki bi prišli pomoči prosit. Na obeh koncih tramovja pa stoje dekleta, zdrava, močna, prijazna dekleta, ki z lahkoto nosijo na svoji glavi domači tram ter ga podpirata s svojimi pridnimi rokami. In lep nagelječek cvete med fanti in dekleti, znamenje ljubezni do kmečkega doma, znamenje krepostnih fantov in čednostnih deklet.

Ali je mnogo krepostnih fantov med nami? Ali je čednostna večina naših deklet? O, da bi bila, da bi bila!

Ljuba dekleta! Nekaj žalostnega Vam moram danes povedati. Dva obiska v preteklem letu sta mi z bridkostjo napolnila dušo. Bil je pri meni star, sivolas misijonar z belo brado —, obiskala me je prijateljica izza mladih dni, ki biva nad 35 let v Zagrebu.

Vprašala sem častitljivega starčka, kot je misijonaril tekom svojega delovanja in kje je našel najpridnejša dekleta? »Po 38 škofijah sem hodil na Slovenskem, Hrvaškem, Češkem, Slovaškem, Ogrskem, Poljskem, Nemškem; najpridnejša dekleta so na Slovaškem. Slovakinja ima globoko, resnično pobožnost, njeno srce je kakor kristal, njen značaj kakor demant. Nad vse pa so slovaške matere.« — In spomnila sem se lepih slovaških deklet, ki smo jih v pestrih narodnih nošah videli kot velehradski romarji na Velehradu. Ljubezniva resnoba jih je dičila, niti jednega razposajenega dekleta, niti jednega pijanega fanta nismo videli. Vroče je bilo, a nikjer pijančevanja, nikjer vpitja in petja pijancev in krčmah. Plemenito in dostojno se je vedla slovaška mladina. Isto sem opazovala večkrat v Marijinem Celju, kamor romajo Slovaki iz severne Ogrske. — »Kaj pa Slovenke?« vprašam dalje. Pa mi je zaplakala duša ob odgo-

voru starega patra: »Slovenke so najslabše, nimajo značaja, so preveč lahko-miseljne, lahkoverne, se dajo koj premo-titi, se tako rade lažejo, nimajo čuta za dekliško čast.« —

In prijateljica iz Zagreba mi je djala: »Mene je sram v Zagrebu povedati, da sem Slovenka, na tako slabem glasu so Slovenke pri nas. V policijski kroniki sto-ji dan za dnevom poročilo o dekletih v Zagrebu, ki so zapadle kazenskemu so-dišču ali prišle v bolnico zavoljo razuz-danega življenja in vedno stoji zraven — Slovenka,

Slovenka in zopet Slovenka. Na takem glasu smo Slovenke v Zagrebu. Piši in povej svojim dekletom v dekliških gre-dicah, naj nam ne delajo take sramote. Tudi iz Beograda se sliši malo pohvale o Slovenkah.«

Prosim Vas, ljuba, draga dekleta, ne zamerite mi odkritosrčne tožbe. Vem, da so dekleta dekliških zvez in Marijinih družb dobra, zelo dobra. A razmišljati moramo, kako zavarujemo mlajši naraščaj da nam ne bo v sramoto. Premišljevali moramo, kako uplivamo na tista dekleta, ki pojejo v tujino. Predvsem moramo poživiti in poglobiti in razširiti naše de-lo v dekliških gredicah in Marijinih druž-bah. Sv. Oče, zlatomašnik, nas kliče na delo za katoliško akcijo. Katoliška akcija pa je apostolsko delovanje najprej sam na sebi, potem pa krog sebe med tistimi, ki so nam najbližnji. Kdo pa nam je bližji nego naša slovenska dekleta? Lan-sko leto smo govorili v dekl. gredicah o samovzgoji, o izoblikovanju svojega zna-čaja; letos bodi to glavna naloga dek-liških gredic. Mlade in stare, vse hočemo začeti na novo ter se truditi, da izobli-čimo v sebi lep, plemenit, krščanski zna-čaj. Naš zgled je prvo sredstvo, s katerim hočemo delovati za zmago sv. križa med našo mladino. Ako bi mladenke, ki ho-dijo v tujino, vzele s seboj ljubezen do sv. križa, ljubezen do Brezmadežne, nik-dar ne bi mogle tako osramotiti imena slovenskega dekleta v tujini. Blagoslov jubilejnega leta bo spremeljal naše na-pore, da ne bodo zaman.

Poglejte zadnjo, ozir. prvo številko ND; kaj stoji tam? Zlata pšenica na bo-gati pšenični njivi moramo biti. Njivo je treba najprej preorati; ostri plug reže globoke brazde — rane v črno, trdo zem-ljo. Tudi danes smo vrezali rane v marsi-katero srce in odkrili, kar je bilo pri-krito. Ljubo solnčece, nebeška rosa bo padla na težke grude, razdrobile se bodo, zlato seme homo vsjali, da bo vzklila lepa

pšenica na širokem polju slovenskih deklet.

Mladenka iz Slov. goric. Na Tvoje vprašanje bom odgovorila obširno. Na Slovenskem imamo sledeče redovnice: Usmiljenke sv. Vincencija, šolske sestre sv. Frančiška v Mariboru, šentpeterske šolske sestre s sedežem v Slov. Bistrici, šolske sestre Naše ljube Gospe v Novem mestu na Kranjskem, Usmiljenke sv. kri-ža s sedežem v Djakovem, sestre križar-ke križevniškega reda s sedežem v Bre-žah na Koroškem, Uršulinke s sedežem v Ljubljani in Magdalenke v Studenicah, končno Karmeličanke na Selu pri Ljub-ljani. O delokrogu vseh teh redovnic in o pogojih sprejema bom po vrsti poro-čala v prihodnjih številkah ND. Tako bom postregla vsem, ki žele spoznati, v kateri stan jih kliče Gospod.

UREDNIKOVO REŠETO

Vsem, ki se zbirajo pod lipo, troje na-vodil: 1. piši kratko, jedrnato; lahko je nekaj povedati na straneh, težko v vrsti-cah. Čas je zlato, prostor pa srebro; 2. pi-ši samo na eno stran lista in s črnilom; 3. predno daš peresu proste vaje, pre-misli, presodi ter ujami misel v pravilno besedo, kleno in enostavno. — **Jožetu iz Jarenine:** Doživljajev kakor je bil Tvoj je na tisoče v naših krajih. Radi tega ni stvar navzlic spretnemu peresu objavljiva, ker bodo fantje od vsepovsod navalili s takimi stvarmi name in bo za sama po-jasnila rešeto naenkrat premajhno. — **Cirilu s Pohorja:** Misli so tu sicer in dobra volja, toda vklepati jih v pesniške obli-ke . . . ; za to je treba dolge, temeljite šole. Morda je bolje, da se zaenkrat ome-jiš na prozo ter se tukaj izpopolnjuješ. — Tole pa velja za vse, za fante in de-kleta: dekleta naj pošiljajo svoje dopise na naslov — M. Stupca, Maribor, Bad-lova 12; fantje pa na moj naslov — Ma-ribor, Koroška 5; ugankarji (fantje in de-kleta) naj naslavlajo svoje dopise na upravo »Našega doma«, Maribor, Ko-roška cesta 5. — Od svojega predhodnika sem sicer dobil nekaj »dediščine«, ki pa je zastarana in neobjavljiva. Zatorej prav lepo prosim vse prizadete, da mi prizanešajo s prošnjami za objavo, ker bi ne bilo za to v pol tucatu številk ND prostora. — V kratkem se zopet ogle-sim s svojim rešetom.

Februarska številka „Našega doma“ se je iz te-hničnih razlogov zakasnila. Uredniški del je bil zaključen pravočasno.

Zlogovnica. (R — — — i. — 15 točk.)

Ban, ber, bert, bra, bro, ca, ce, čeč, čka, da, de, dlja, dro, ja, je, ko, krom, ku, lam, len, lo, mar, me, met, mi, nar, ni, pir, pli, po, prav, pred, ra, re, ro, se, sep, slov; sre; sto, stvo, te, tem, tin, tro, tvi, ve, vec, vi, ze, zi, zim. — Iz navedenih zlogov sestavi sledeče besede: 1. znak kesanja, 2. posodo, 3. literaturo, 4. m. ime, 5. jugosl. jezera, 6. rastlino, 7. pravni izraz, 8. kraj na Gorenjskem, 9. mesto ob pritoku Morave, 10. ž. ime, 11. slov. pesnika, 12. telovadno orodje, 13. zastavo, 14. poljski sadež, 15. naselbino, 16. poslanca bivše SLS, 17. kovino, 18. m. ime, 19. reč, 20. mesec. Tretje in pete črke pravih besed povedo pregovor.

Črkovnica. (Francé, Središče. — 10 točk.)

	e	e	r	m	t	j	s	c	
l	j	n	e	p	k	e	č	e	t
a	m	p	o	o	k	a	ž	o	n
u	n	e	e	d	r	i	j	e	r
	a	r	t	k	r	a	j	p	

Piramida. (Hriberski. — 5 točk.)

			a						
			a	a	a				
			a	č	d	d	d		
		e	e	e	i	k	k	k	
	l	l	m	n	n	n	o	o	o
o	p	r	r	š	t	v	v	v	v

soglasnik,
žival
metulj,
orodje,
letalo,
pesnik.

Križaljka.

(Lovro Zgonc. — 10 točk.)

1	2	3	4	5	6	7	8	9	10
11	12	13	14	15	16	17	18	19	20
21	22	23	24	25	26	27	28	29	30
31	32	33	34	35	36	37	38	39	40
41	42	43	44	45	46	47	48	49	50
51	52	53	54	55	56	57	58	59	60

NAŠDOM

Besede so: Vodoravno: 1. slovenski politik, 6. gl. mesto, 11. konica, 12. del sveta, 15. kača, 16. orodje, 18. čas. mera, 19. posoda, 20. padavina, 22. ž. ime, 24. del telesa, 26. ž. ime, 27. vod. žival, 28. pesem, 31. poslanec, 32. šport, 35. del obleke, 36. svetopisemska oseba, 37. rudarski izraz, 38. začimba, 40. združni izraz, 42. posoda, 44. reka v Rusiji, 46. gorovje na Grškem, 47. zaimek, 49. zver, 51. rastlina, 53. števnica, 55. zakrament, 56. steza, 58. reka na Čehoslovaškem, 59. predplačilo, 60. del sveta, 61. slov. pesnik. — Navpično: 1. reka v Sloveniji, 2. padavina, 3. žuželka, 4. znana kratica, 5. vladar, 6. nočno zabavišče, 7. reka v Rusiji, 8. žival, 9. krvava poškodba, 10. del soda, 13. župnija, 14. rabi pek, 17. pesem, 21. število, 23. mesto v Korotanu, 25.

ptič, 27. sad, 29. cvetlica, 30. del obraza, 31. jed, 33. staro orožje, 34. mesec, 39. člena, 41. del čebele, 42. del, ladje, 43. naselbina, 44. žival, 45. gorovje, 47. del telesa, 48. ostanek drevesa, 50. del cerkve, 52. ž. ime, 54. glas, 55. tekočina, 57. zaimek, 59. plosk. mera. — Rešitve pošljite do 15. 2. Nagrade: 40 Din za 40 točk, knjiga za 25 točk.

Rešitev ugank: Številnica: Vsota števec in imenovalca ti pove, katero črko vzameš iz abecede, da dobiš: Kdor ne dela, naj tudi ne je! — Skrit pregovor: Pes, ki ne laja, globoko zasaja zob! Ključ: Izba, klop, sneg. — Posetnica: Bolniška strežnica. — Brz oja vka: Uredi skupine črk po abecedi in beri narobe, dobiš: Srečno, veselo in blagoslovljeno novo leto želi vsem rešilec in rešilkam Jurek Štrbunk! — Križaljka: Vodoravno: 1. tast, 4. pivo, 7. od, 8. es, 9. pastor, 12. ograja, 14. mla, 15. itd, 17. ona, 18. smrad, 20. nor, 22. Lea, 24. Beograd, 25. kad, 26. kis, 28. Agata, 31. atek, 34. ave, 35. grlo, 38. vigred, 39. klubok, 40. en, 41. ko, 42. alt, 43. ara. — Navpično: 1. top, 2. Adam, 3. trta, 4. pero, 5. veja, 6. osa, 10. slon, 11. Rim, 12. oda, 13. Anka, 16. Triglav, 18. sredi, 19. dlaka, 21. oba, 23. Edi, 25. kreg, 27. skrb, 29. gad, 30. tek, 31. ave, 32. Tina, 33. krat, 35. goba, 36. luka, 37. oko.

Rešilci: Frančiška Mežnarc (10); Franc Horvat (40); Anica Čuš (40); Barika Moravec (40); Bezjak Alojz (40); Vinko Slodnjak (40); Gašpar Boltežar (40); Orlič iz Vojnika (29); Mlinarič Lojzika (10); Pepelnak Ela (10); Narat Pepca (10); Franc Vajncerl (40); Ela Cencelj (40); Dragotinka iz Rajhenburga (29); Martin Radoš (40); Franc Sodja (40); Jožef Mlakar (40); Ivan Leskovar (40); Jožef Novak (40); Jug Franjo (40); Tončka (11).

Nagrado dobijo: Gašpar Boltežar; Orlič iz Vojnika.

KMETOVALCI!

Gnojite z apnenim dušikom, s tem najbolj cenim,
učinkovitim in rentabilnim dušičnim
gnojilom

domačega proizvoda!

Z apnenim dušikom
ne dajemo zemlji samo dušika,
marveč tudi apna.

Tudi
žlahtna vinska trta
je za apneni dušik prav posebno hvaležna.

Navodila o načinu uporabe, o
potrebnih količinah, o rentabil-
nosti, dobaviteljih, uspehih in
cenah apnenega dušika daje
proizvajalec:

Tvornica za dušik d.d. Ruše
pošta Ruše pri Mariboru.

V tej tvornici se tudi dobiva mešanica

„Nitrofoskal Ruše“,

napravljena na poseben paten-
tiran način iz gnojil:

apneni dušik + kalijeva sol + superfosfat

Zdravilišče Rogaška Slatina

Najlepše
in najbolj moderno
urejeno zdravilišče
kraljevine SHS.

Svetovnoznani zdravilni vrelci:

„TEMPEL“
„STYRIA“
„DONATI“

Zdravljenje vseh želodčnih in črevesnih bolezni, bolezni mehurja, žolčnih kamnov, srca, ledvic in jeter.

Pred- in posezona:

1. V. do 15. VI. in od 1. do 30. IX.

Glavna sezona:

15. VI. do 31. VIII.

Najboljši čas za zdravljenje je pred in po glavni sezoni!

Cene zmerne. Izven glavne sezone znatni popusti. Igra vojaška godba. Največji komfort.

— Radio. — Zdravniki-specialisti. — Röntgen. — Prometne zveze zelo ugodne. — Na železnici posebni popusti.

Razpošiljanje mineralne vode.

Zahtevajte prospekte!

Ravnateljstvo zdravilišča.

